

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team

Team Regie en Projecten

Nummer

Kenmerk

143297

Raad d.d.

22-12-2021

Paragraaf begroting

2M

Portefeuillehouder

J. (Joa) Maouche MSc

Steller

M. (Manon) Wille

Datum

10 november 2021

Onderwerp

vaststellen hemelwaterverordening

Geadviseerd besluit

De Hemel- en grondwaterverordening Renkum 2021 vaststellen

Toelichting op beslispunten

Elke gemeente heeft een zorgplicht voor de afvoer van huishoudelijk afval- en hemelwater moet haar beleid conform de Wet milieubeheer vastleggen in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Na van kracht worden van de Omgevingswet vervalt deze verplichting. Omdat er financiële consequenties voor de hoogte van de rioolheffing volgen uit de keuzes rond water en riolering, heeft de gemeente Renkum ervoor gekozen een Beheerplan Water en Riolering op te stellen voor de periode vanaf 1-1-2022.

Voorafgaand aan het Beheerplan heeft de gemeenteraad een Ambitienota 2021 vastgesteld (31-3-2021).

In het Beheerplan Water en Riolering wordt in paragraaf 4.2.8 nader ingegaan op het omgaan met hemelwater en in paragraaf 4.2.9 op klimaatadaptatie. De gemeente Renkum zet in op het zichtbaar en aan de oppervlakte verwerken van overtollig regenwater. Het zichtbaar verwerken van regenwater levert een positieve bijdrage aan de belevingswaarde en biedt een meerwaarde in de openbare ruimte en/of het landschap. Dit moet echter wel gebeuren zonder teveel overlast en zonder schade. De gemeente streeft na dat de grondwaterstanden binnen de gestelde randvoorwaarden op natuurlijk wijze kunnen fluctueren zonder dat hierdoor overlast wordt ervaren als gevolg van structureel te hoge of te lage grondwaterstanden in relatie met het gebruik van de grond.

Als onderdeel van de doelstelling voor rioleringsbeheer is -gegeven het doel van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater - o.a het volgende gezegd:

In 2050 moet Renkum klimaatbestendig en waterrobuust zijn ingericht (afgesproken in het landelijke Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie DPRA en in het Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie). Daar is al mee begonnen en blijven we fors op inzetten. Dit uitgangspunt (landelijk afgesproken in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie) is ook vertaald in de ambitieniveaus die zijn vastgesteld in de Ambitienota 2021. Dit betekent dat we in 2050 volledig afgekoppeld willen zijn.

Voor de Openbare Ruimte staat de gemeente daarvoor aan de lat en zijn middelen opgenomen in het Beheerplan Water en Riolering om aan deze ambitie te kunnen werken.

Voor het afkoppelen door particulieren (op eigen terrein van de particulier) biedt dit echter geen soelaas. Om ook hier deze ambitie waar te kunnen maken past een benadering waarbij gewerkt zal worden aan maatregelen die het aantrekkelijk maken voor de particulier om zijn verharde oppervlak af te koppelen ('wortel') maar ook aan maatregelen die het afkoppelen van hemelwater kunnen afdwingen ('stok') zoals deze verordening.

De vast te stellen hemelwaterverordening regelt dat B&W gebieden kunnen aanwijzen waar afkoppelen verplicht is (Art. 4 lid 1 bij c). Zolang B&W geen gebiedsaanwijzing(en) gedaan heeft, is deze verordening alleen van toepassing op alle nieuwe bouwwerken en bouwwerken die vanaf 2010 zijn gebouwd. Ook is de verordening meteen van toepassing op gebouwen die vanaf de inwerkingtreding van deze verordening ingrijpend gerenoveerd worden, een groter bebouwd oppervlak gaan hebben en/of er bouwlagen bij krijgen.

De eigenaar van grond en bouwwerken is zelf verantwoordelijk voor het afkoppelen van hemel- en grondwater. Het gaat hier om verantwoordelijkheid voor het leefbaar houden van de fysieke leefomgeving. De gemeente heeft een afkoppelcoach ingezet om inwoners van Renkum te adviseren en te ondersteunen in het afkoppelen van hemelwater. Hier geldt wel dat het redelijkerwijs mogelijk moet zijn. Er zal actief campagne worden gevoerd.

Advies van de afkoppel coach:

Houd het afkoppelen simpel en kies niet meteen voor ondergrondse oplossingen. In veel gevallen is het een kwestie van de regenpijp doorzagen en het water met een bochtstukje naar een onverhard deel van de tuin te leiden. "Als je direct langs je huis bestrating hebt, dan kun je de regenpijp onder het pad door leggen of een gootje aanbrengen", adviseert de Afkoppelcoach. "Vaak hebben mensen meer dan 1 regenpijp in hun tuin. Begin klein en kijk wat mogelijk is. Je hoeft niet alles tegelijk te doen. Elke afgekoppelde regenpijp is er 1."

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal deze verordening van rechtswege onderdeel gaan uitmaken van het tijdelijke omgevingsplan. Om die reden is bij de opbouw van deze verordening aangesloten op de opbouw van het casco voor het omgevingsplan zoals deze door de VNG is samengesteld. Op deze wijze is het eenvoudiger deze verordening om te zetten naar een (deel-)omgevingsplan.

Beoogd effect

Met de vaststelling van de hemelwaterverordening willen we een juridisch kader bieden om zo nodig inwoners te kunnen verplichten mee te werken aan het afkoppelen van hemelwater.

Kader

- Waterwet (naar verwachting tot en met 30-6-2022): hierin wordt geregeld dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor het verwerken van hemelwater op hun eigen perceel.
- Omgevingswet (naar verwachting vanaf 1-7-2022): de regels uit de Waterwet worden hierin overgenomen.

Onderwerp

vaststellen hemelwaterverordening

Datum

10 november 2021

Kenmerk

143297

Pagina

2 van 4

- Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie: In het Deltaprogramma is (landelijk) afgesproken dat gemeenten in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust moeten zijn ingericht.
- Regionaal manifest ruimtelijke adaptatie: de landelijke afspraak uit het Deltaprogramma is regionaal bekrachtigd in dit manifest.
- Ambitienota 2021, vastgesteld op 31-3-2021 door de gemeenteraad
- Beheerplan Water en riolering 2022 en verder, vastgesteld op 17 augustus 2021 door B&W.

Argumenten

Om '2050 volledig afgekoppeld' te kunnen realiseren, is op een zeker moment nodig dat de gemeente inwoners kan sommeren hun hemelwater af te koppelen. De weg richting deze verplichting moet nog uitgestippeld worden. De doelstelling om uiteindelijk volledig afgekoppeld te zijn, is mede ingegeven door het milieuvraagstuk (verminderen overstortingen, tegengaan van gevolgen van droogte).

De gemeente Renkum wil echter inwoners geruime tijd de mogelijkheid geven om op vrijwillige basis af te koppelen en hier ook stimuleringsmaatregelen aan verbinden. Om de ambitie te zijner tijd te realiseren, is het nodig nu al een juridisch kader te scheppen.

Nieuwbouw en recent gerealiseerde bouw

Op basis van het GRP wordt sinds 2010 in de omgevingsvergunning voor nieuwe bouwwerken als voorwaarde opgenomen dat er vanaf een nieuw te bouwen bouwwerk geen hemelwater mag worden geloosd op het vuilwaterriool. Hiermee wordt al een decennium gerealiseerd dat hemelwater afkomstig van nieuwe bouwwerken niet aangesloten wordt op de riolering. Met deze voorwaarde in de bouwvergunning voorkom je niet dat hemelwater in een latere fase alsnog wordt aangesloten op de riolering. Door deze hemelwaterverordening is dit wel af te dwingen. Daarnaast biedt de hemelwaterverordening de mogelijkheid te bepalen dat niet alleen vanaf een bouwwerk, maar ook vanaf perceelsverharding niet mag worden geloosd op het vuilwaterriool.

Bestaande bouw (gebouwd vóór 2010)

De hemelwaterverordening biedt een juridisch kader om werkingsgebieden aan te wijzen waar binnen een bepaalde te stellen termijn geen hemelwater meer mag worden geloosd op het vuilwaterriool.

Kortom, de Hemelwaterverordening maakt het mogelijk om het gestelde doel, in 2050 volledig afgekoppeld te zijn, te kunnen waarmaken.

Kanttelingen

De volgende verboden worden pas van kracht voor een specifiek gebied ná een gebiedsaanwijzing door het college:

1. het verbod hemelwater te lozen in het openbare vuilwaterriool;
2. het verbod om vrijkomend grondwater bij drainage, oppompen of andere vormen van onttrekkingen te lozen in het openbare vuilwaterriool.

Draagvlak

Bij uitvoeringsprojecten in de openbare ruimte waarbij er in de openbare ruimte wordt afgekoppeld, merken we een grote betrokkenheid en interesse bij inwoners om ook op het particuliere terrein af te koppelen.

Onderwerp

vaststellen hemelwaterverordening

Datum

10 november 2021

Kenmerk

143297

Pagina

3 van 4

Aanpak/Uitvoering

Na vaststelling van deze verordening door de gemeenteraad wordt de eerste gebiedsaanwijzing voorgelegd aan B&W ter besluitvorming.

Hierbij worden allereerst gebieden aangewezen waar reeds met de eigenaren van panden afgesproken is dat hemelwater niet mag lozen op de riolering (voorbeeld: drukriolering).

Na vaststelling van de Verordening Hemel- en grondwater Renkum 2021 door uw raad zal deze worden bekendgemaakt via een publicatie op overheid.nl. De verordening treedt in werking op de dag van publicatie. Het is niet mogelijk tegen uw besluit tot vaststelling beroep in te stellen.

Communicatie

Op het moment dat B&W een besluit neemt tot een gebiedsaanwijzing wordt een maximale inspanning gepleegd om eigenaren van bouwwerken in het betreffende gebied op de hoogte te brengen en te ondersteunen bij het afkoppelen van hemelwater waar dat nodig is.

Financiële consequenties

geen

Juridische consequenties

Met het vaststellen van een hemelwaterverordening heeft de gemeente Renkum een juridisch doordacht kader voor het afkoppelen door particulieren of tegen het weer aansluiten van hemelwater op de vuilwaterriolering in reeds afgekoppelde gebieden.

WMO-aspecten

geen

Gezondheid

geen

Duurzaamheid

Om goed om te gaan met het water in een veranderend klimaat (wateroverlast voorkomen, overstorten voorkomen, zuiveringsefficiëntie vergroten ...) is het nodig dat ook particuliere bezitters van verhard oppervlak zoveel mogelijk afkoppelen. De hemelwaterverordening is een instrument dat daarbij kan helpen.

Effect op vermindering regeldruk

Er wordt een nieuwe verordening toegevoegd aan het bestaande verordeningenbestand.

Alternatieven

geen

Onderwerp

vaststellen hemelwaterverordening

Datum

10 november 2021

Kenmerk

143297

Pagina

4 van 4